

Passend Onderwijs op het Revislyceum

Hoofdstuk 1

1.1 Vooraf

Al enige decennia is in Nederland de discussie gaande over de positie van leerlingen met bijzondere onderwijsvragen. De vraag hoe om te gaan met verschillen tussen leerlingen is van alle tijden. Tot de eerste helft van de 20^e eeuw worden klassenverschillen tussen leerlingen in het onderwijs benadrukt. Leerlingen worden opgeleid op de manier die past bij de eisen van hun maatschappelijke positie. Over het algemeen werd gedacht dat het onderwijs aan mensen met een handicap, wegens gebrek aan arbeidsperspectief niet zinvol zou zijn. Rond 1800 ontstond de erkenning dat ook dove en blinde leerlingen onderwijsbehoeften hebben. De invoering van de leerplicht in 1901 voor leerlingen met of zonder handicap, geeft alle leerlingen recht op onderwijs. Vanaf 1920 ontstaat er een toenemend en gedifferentieerd aanbod als het gaat om scholen voor speciaal onderwijs.

Tot ver in de 20^e eeuw wordt het reguliere onderwijs vooral klassikaal aangeboden. De pedagogisch didactische aanpak is sterk klassikaal. Verschillen in leervermogen tussen leerlingen komen tot uitdrukking in cijfers, maar hebben weinig betekenis voor de vormgeving van de lesstof in de klas. De leerstoflijn blijft gehandhaafd, ongeacht het feit of leerlingen voorgaande leerstof voldoende beheersen.

Binnen het speciaal onderwijs wordt zoveel mogelijk dezelfde stof aangeboden, maar wordt het tempo en de vorm aangepast. Tevens ligt er meer nadruk op het opvoedingsklimaat in de klas. In het speciaal onderwijs ontstaat een sterk medisch georiënteerd jargon met begrippen als diagnosticeren, remediëren en behandelen. Het onderwijs aan specifieke doelgroepen wordt een zaak van deskundigen en specialisten.

De wijze waarop het onderwijs is georganiseerd, draagt er aan bij dat het reguliere, relatief homogene onderwijs weinig differentiatiemogelijkheden biedt voor leerlingen met een specifieke onderwijsvraag. Het falen van leerlingen in het onderwijs wordt mede veroorzaakt door het onderwijssysteem waar weinig ruimte is voor individuele verschillen en waar kinderen niet in overeenstemming met hun mogelijkheden worden aangesproken.

Vanaf de zestiger jaren komt er meer kritiek op de strikte scheiding tussen regulier en speciaal onderwijs. Het moet vanzelfsprekend zijn dat binnen het onderwijs ruimte bestaat voor verschillen tussen leerlingen. Tevens komt er meer kritiek op het gebruik van diagnostische instrumenten om leerlingen te beoordelen. Vanaf de jaren negentig wordt het WSNS (Weer Samen Naar School) beleid ingevoerd om de integratie van leerlingen met een beperking in het reguliere basisonderwijs te bevorderen.

Het VSO lom en MLK gaan op in het Pro (Praktijk Onderwijs) en LWO (LeerWeg Ondersteunend Onderwijs) en vallen onder de wet op Voortgezet Onderwijs. In 2003 wordt de leerlinggebonden financiering ingevoerd. Deze maatregelen moeten eveneens leiden tot meer integratie van leerlingen met een beperking. Alle leerlingen hebben recht op onderwijs en het recht dit onderwijs te volgen in een zo normaal mogelijke omgeving.

1.2 Passend onderwijs

De komende jaren wordt passend onderwijs ingevoerd. Passend onderwijs moet in de klas gerealiseerd worden. Het doel van passend onderwijs is het onderwijs zo in te richten dat iedere leerling zich zo goed mogelijk kan ontwikkelen, ook als de leerling een specifieke onderwijsbehoefte heeft. Passend is onderwijs dat aansluit op de ontwikkeling van de leerling, de mogelijkheden van het personeel en de wensen van de ouders.

Ondersteuning en expertise op dit gebied hebben als doel de persoonlijke en cognitieve ontwikkeling van de leerling te stimuleren en de deskundigheid en het handelingsrepertoire van de docenten te vergroten. Zo wordt voorzien in de onderwijsbehoefte van de leerling. Vanuit deze visie verandert de rol van de docent bij het inschatten van de behoeften van de leerling eveneens.

In plaats van de deskundige die vanuit het medische (normatieve) model bekijkt of een leerling een bepaald soort onderwijs nodig heeft, is het de docent die samen met ervaringsdeskundigen in hun school vanuit hun ervaring en docentenblik meedenken over de onderwijsbehoefte van de leerling en het ontwikkelingsperspectief van de leerling.

Docenten hebben ervaring met het aanbieden van onderwijs op verschillende manieren. De docent gaat een onderwijskundig zinvolle (professionele) relatie aan met de leerling; een relatie waarin de docent de leerling een perspectief op ontwikkeling geeft en daarmee het vertrouwen dat de leerling kan en mag leren en er toe doet.

Hiervan uitgaande is het de docent die, bij specifieke onderwijshulpvragen van de leerling, meer handelingsrepertoire in de klas nodig heeft en weet hoe hij verschillende didactische strategieën kan inzetten. De meeste docenten bezitten voldoende kennis over het onderwijzen om tot goede strategieën te komen die werken voor de leerlingen. Bewust bekwam zijn en weten wat werkt in de klas is hierbij van belang. Een school waar ruimte is voor samenwerking, vertrouwen en kritische vriendschap, draagt bij aan de onderzoekcultuur in een school en bewust bekwam handelen.

Een cultuur waar het stellen van vragen aan collega's of leerlingen normaal is en mensen elkaar ondersteunen bij elkaars ontwikkeling, draagt bij aan het verhogen van leerresultaten en welbevinden van leerlingen.

In die zin is voorgaande ook een opwaardering van het docentschap.

Passend onderwijs is mede een uitwerking van het statement van Salamanca waar op Europees niveau is besloten dat alle leerlingen recht hebben op onderwijs dat aansluit bij de mogelijkheden en onderwijsbehoefte van de leerling¹.

1.3 Ondersteuningsprofiel

In het kader van passend onderwijs is de school verplicht een ondersteuningsprofiel op te stellen. Dit geeft een omschrijving van de begeleiding die een individuele school biedt. Hierbij is het van belang dat de scholen een profiel uitwerken dat onderscheid maakt in basis-extra en zware ondersteuning), invulling geven aan ouderparticipatie en ouders ondersteunen bij het zoeken naar passend onderwijs.

Om het continuüm van de begeleiding te waarborgen heeft het samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord de verantwoordelijkheid om een dekkend netwerk voor alle leerlingen te creëren. Dit netwerk heeft als doel dat elke leerling in de eigen regio passend onderwijs kan volgen. Het onderling afstemmen van de begeleidingsprofielen is daarom noodzakelijk. Door het samenwerkingsverband zijn een aantal jaren geleden QuickScans opgesteld om de ondersteuningsprofielen van de scholen in beeld te krijgen. Deze geven inzicht in:

- De inrichting van de basisbegeleiding.
- De mogelijkheden om speciale begeleiding te bieden (deskundigheid docenten en specifieke trajecten).
- De specifieke groepen die bediend kunnen worden binnen het onderwijsconcept (bijv. dyslexie, ADHD, autisme).
- De specialismen die hiervoor ingezet kunnen worden.
- De groepen die de school niet kan/wil bedienen (bijv. ODD, te lage cito-scores).
- De behoefte aan ondersteuning, scholing en dergelijke in het kader van passend onderwijs.

1.4 Ondersteuningsplan

Dit plan heeft als doel een heldere visie te formuleren die de basis vormt van de invulling van passend onderwijs op het Revisus. Verder wordt ingegaan op de functie en de organisatie van de leerlingbegeleiding bij alle onderwijsactiviteiten.

Geïntegreerde ondersteuning wordt gedefinieerd als alle pedagogische en didactische maatregelen waarmee de school leerlingen ondersteunt in hun leer- en/of ontwikkelingsproces. De ondersteuning heeft als doel dat de leerling de opleiding passend bij zijn capaciteiten haalt, competenties ontwikkelt en zich kwalificeert voor de periode na het voortgezet onderwijs. De mentor speelt hierin een centrale rol en volgt de cognitieve en persoonlijke ontwikkeling van de leerling nauwlettend en signaleert een verstoorde ontwikkeling van een leerling vroegtijdig.

In dit begeleidingsplan wordt de ondersteuningsstructuur beschreven door middel van een aantal professionele momenten. Dit zijn overlegmomenten waar wordt ingegaan op de vraag welke onderwijsbehoefte of hulpvragen de leerling of het bij die leerling betrokken team van docenten heeft, om passend onderwijs en begeleiding te waarborgen en schooluitval te voorkomen.

Aan de basis van de begeleidingsstructuur staan de leerling, de ouders/verzorgers en de mentor. In het verlengde van de begeleidingsstructuur van de school ligt die van het samenwerkingsverband dat zich als doel heeft gesteld een passende onderwijsplek voor alle leerlingen te bieden. De scholen in het samenwerkingsverband nemen hiermee een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor leerlingen die speciale begeleiding nodig hebben.

1.5 Visie op ontwikkelen, leren, kiezen en leven: een transactioneel kader

Leerlingen ontwikkelen zich in een context. In de onderwijsleersituatie op school spelen docenten en medeleerlingen een belangrijke rol in de ontwikkeling van de leerling. In de (pre)puberteit ontwikkelt de leerling het vermogen tot abstract denken, waarbij actief taalgebruik een grote rol speelt. Ook is de morele en seksuele identiteitsontwikkeling van de puber in volle gang.

De leerling en de omgeving beïnvloeden elkaar wederzijds. Zowel de schoolsituatie als de thuissituatie speelt een belangrijke rol bij de cognitieve en identiteitsontwikkeling van de (pre)puber. Ook de omgeving speelt een grote rol bij het ontwikkelen van (oplossings)vaardigheden van de leerling. Een onderwijskundig zinvolle/professionele relatie tussen mentor/docent en leerling is van belang om het leerproces van de leerling mogelijk te maken en om een omgeving te creëren waar leren, kiezen en leven centraal staat.

Dit uitgangspunt impliceert dat we de hulpvraag van de leerling met leer- of gedragsproblemen, transformeren tot de vraag hoe we deze leerling, in deze schoolsituatie, met dit docententeam en met deze ouders het beste kunnen ondersteunen bij zijn/haar leerproces. In de interactie gaat het om de afstemming van het onderwijsaanbod op de pedagogische en didactische behoeften van de leerling.

Passend onderwijs waar doelgericht en effectief wordt omgegaan met verschillen tussen leerlingen is hiervoor een noodzaak. Dit is de basis van het handelingsgericht werken en gaat uit van het ontwikkelingsmodel.

1.6 Onderwijs en leerlingbegeleiding

Docenten spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van leerlingen. De mate waarin de docent in staat is een positieve band met leerlingen op te bouwen, zijn werk zo te organiseren dat er goed lesgegeven kan worden en er duidelijke gedragsregels zijn, bepaalt in grote mate hoe leerlingen zich manifesteren en of er gedragsproblematiek op school ontstaat. Tevens is een positieve band een manier om reeds bestaande gedragsproblematiek bij leerlingen te verbeteren.

Pedagogische maatregelen binnen het onderwijs richten zich op het versterken van competenties van de leerling, het bevorderen van de relatie met de leerling en het versterken van de autonomie van de leerling.

Hierbij is het van belang dat de docent de verschillen tussen de leerlingen accepteert. De docent stimuleert de identiteitsontwikkeling van de leerling door het zelfvertrouwen en de competentiebeleving van leerlingen te vergroten. Succeservaringen, het stellen van eisen en positieve stimulans zijn hierbij van belang. De docent stimuleert de leerling tot leren en bevordert een zelfstandige leerhouding. Een coachende houding van de docent is hierbij van belang. De docent creëert een exploratieve leeromgeving waar leerlingen die dat aankunnen hun eigen leergedrag sturen, zodat ze controle krijgen over hun leerproces. De docent kan hier onderwerpen op verschillende manieren uitleggen en stimuleert leerlingen tot het vertellen van oplossingsstrategieën.

Een goed klassenmanagement waar weinig tijd verloren gaat aan lesovergangen of ordehandhaving, aandacht voor activerende didactiek en differentiatie in instructie (individueel of subgroepsgewijs) ondersteunt passend onderwijs. Samenwerken met collega's en gebruik maken van manieren om elkaar te ondersteunen en deskundiger te maken (critical friendship) is hierbij van belang.

Verder is samenwerking met ouders en het aangaan van een gedeelde verantwoordelijkheid tussen ouder-kind en mentor (gouden driehoek), als het gaat om het onderwijs en ontwikkelingsperspectief van de leerling van groot belang om passend onderwijs mogelijk te maken.

Hoofdstuk 2

2.0 Ondersteuningsstructuur

De onderwijs- en ondersteuningsroute beschrijft de ondersteuningsstructuur op het Revislyceum. Deze bestaat uit een intern deel, met opschalingmogelijkheden naar boven- en buitenschoolse expertise. Elke opschaling wordt voorafgegaan door een zogenaamd Professioneel Moment. De ondersteuningsroute van de school dient vanzelfsprekend aan te sluiten bij de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen.

Voor een meerderheid van de leerlingen volstaat de ondersteuning die de school zelf kan bieden. Soms is meer expertise nodig die men schoolintern inzet. Bij langdurige of complexe situaties is extra expertise nodig, gebundeld in het bovenscholms multidisciplinair zorg- en adviesteam / ZAT/Kernzat). Deze infrastructuur illustreert de beweging die de afgelopen jaren is ingezet: externe expertise komt naar de scholen toe. Dit verlaagt de drempel en hulp komt in een eerdere fase beschikbaar voor kind (en ouders). Door het gebruik van deze ondersteuningsstructuur ontstaat een logische opbouw en intensivering van de begeleiding waarbij recht gedaan wordt aan de motieven van Passend Onderwijs.

2.1 Beschrijving van de Professionele Momenten

Professioneel Moment 0: De toelating

Betrokken: toelatingscommissie, rt-docent, decaan en zorgcoördinator

Verantwoordelijk: teamleider

Het doel van dit moment is helder te krijgen op welke wijze de leerling zich tot nu toe heeft ontwikkeld. Er wordt een helder beeld van de leerling neergezet op basis van de intakegegevens en de mogelijke individuele leerlijn (op basis van drempelonderzoek) wordt verhelderd. Ook wordt bekeken of de school kan voorzien in de onderwijsbehoefte en/of het ontwikkelingsperspectief van de leerling.

Uiteindelijk beslist de toelatingscommissie. De remedial teacher, de decaan en de zorgcoördinator adviseren.

Toelichting:

Nadat de leerling is aangemeld, beslist de Toelatingscommissie over de toelating tot de brugklas. Hierbij betreft de commissie het advies van de basisschool (het Onderwijs Kundig Rapport OKR + leerlingvolgsysteemgegevens) en een “tweede gegeven”, bijvoorbeeld het resultaat van de Citotoets. Behalve het eerste advies (van de basisschool) en het tweede advies (de Citoscore of een ander resultaat) kan de Toelatingscommissie gebruik van een derde advies maken: een toelatingsgesprek of observatie (zie procedure intake) of een extra intelligentietoets (NIO-toets).

De Toelatingscommissie beslist ook bij leerlingen die worden aangemeld in hogere leerjaren.

Toelating van leerling is een persoonlijk en individueel verhaal. De mate van zelfredzaamheid en groeimogelijkheden in didactisch en persoonlijk opzicht van de leerling vormen hierbij eveneens een leidraad. Tevens zal, in het belang van de leerling, rekening moeten worden gehouden met de mogelijkheden van de school en het stadium waarin de basiszorg school breed is ingevoerd. Leerlingen bij wie er sprake is van een stoornis die een belemmering vormt voor het aangaan van een onderwijskundig zinvolle relatie met de mentor, docenten of medeleerlingen, kunnen op het Revislyceum niet terecht. Het gaat hier om de volgende leerlingen:

1. Leerlingen die een dermate verstoorde contact name hebben dat het voor de mentor of medeleerlingen niet mogelijk is een relatie aan te gaan met de leerling.
2. Leerlingen die een gevaar vormen voor zichzelf of anderen.
3. Leerlingen die regels niet kunnen begrijpen en geen gezag kunnen accepteren.
4. Leerlingen die dermate weinig structuur kunnen aanbrengen in hun gedrag of leerproces dat zij een andere vorm van onderwijs nodig hebben die meer structuur biedt.
5. Leerlingen met verlies van realiteitszin.
6. Leerlingen waarvan de ouders niet meewerken aan een noodzakelijk geacht onderzoek kunnen niet worden toegelaten.

Clusterleerlingen met een ‘Rugzak’

De ‘Rugzak’ heet officieel ‘leerlinggebonden financiering’ (lgf). Deze financiering is mogelijk dankzij de wet op de leerlinggebonden financiering.

Deze wet maakt het mogelijk dat ouders van een kind met een beperking kunnen kiezen tussen een reguliere (gewone) school met leerlinggebonden financiering (rugzakje) of een school voor speciaal onderwijs. Voorwaarde hiervoor is wel dat hun kind een indicatie heeft. Een indicatie moet in principe door de ouders worden aangevraagd bij een commissie voor indicatiestelling (CvI).

In uitzonderlijke gevallen kan een school een indicatie aanvragen. De criteria en onafhankelijkheid van de commissies zijn bij wet geregeld. Dat betekent dat overal in het land dezelfde criteria worden gehanteerd. Wanneer ouders na indicatie kiezen voor een reguliere school, dan krijgt de school waar het kind ingeschreven staat geld om hun kind extra te kunnen helpen. Het kind brengt extra budget als het ware in een Rugzakje met zich mee.

Uit het Rugzakje worden betaald:

- extra formatie (uren personeel),
- ambulante begeleiding,
- extra materiaal (leer- en hulpmiddelen)

De school stelt in overleg met de ouders een handelingsplan op over doel en wijze waarop het onderwijs voor het kind wordt aangepast en dus de middelen uit het rugzakje worden ingezet. De Rugzak - of leerlinggebonden financiering - is bedoeld voor kinderen met een beperking die extra voorzieningen nodig hebben om regulier (gewoon) basis-, voortgezet en mbo-onderwijs te volgen. Beperkingen die recht kunnen geven op een Rugzak zijn onderverdeeld in vier groepen, clusters:

- cluster 1: visueel gehandicapte kinderen (voor hen geldt een aparte regeling);
- cluster 2: dove en slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraak/taal-moeilijkheden;
- cluster 3: lichamelijk gehandicapte kinderen, verstandelijke gehandicapte kinderen, meervoudig gehandicapte kinderen en langdurig zieke kinderen;
- cluster 4: kinderen met ernstige psychiatrische problemen of gedragsproblemen (bijvoorbeeld autisme).

Voorwaarden voor toelating

Het Revisie gaat bij aanmelding van een rugzakleerling (eventueel in gesprek met de ouders) eerst na of:

- de intellectuele capaciteiten van de leerling overeenkomen met het onderwijsniveau dat de school biedt en of de combinatie van de zorg of eventuele medische behandeling en het volgen van lessen in de school in alle redelijkheid kan plaatsvinden. Het is noodzakelijk dat de voorzieningen, kennis en extra geschoold personeel hiervoor op school aanwezig zijn. Dit geldt zowel voor de fysieke omgeving als voor orthopedagogische en didactische eisen die uit de hulpvraag voortvloeien,
- de problemen van de leerling van dien aard zijn, dat de rust en de veiligheid in de school van hem- of haarzelf, de medeleerlingen en/of het personeel door zijn of haar aanwezigheid niet in het geding komen,
- door zijn of haar aanwezigheid de leerling het leerproces en/of het welbevinden van de andere leerlingen niet verstoort. Daarbij valt onder andere te denken aan problematisch gedrag ten gevolge van alcohol- of drugsverslaving of psychiatrische stoornissen waarvoor een meervoudige behandeling plaatsvindt.

Centraal in dit vooronderzoek en gesprek staat het belang van het kind. Bij de uiteindelijke afweging zijn er vier randvoorwaarden van grote betekenis: leerbaarheid, mobiliteit, vermogen tot communicatie en zelfredzaamheid. Een leerling is niet toelaatbaar als aan één van deze randvoorwaarden niet voldaan wordt.

In die gevallen beslist de toelatingscommissie pas over plaatsing nadat het intern zorgteam zich heeft uitgesproken over de mogelijkheid om de leerlingen het onderwijs en de begeleiding te kunnen bieden die nodig is. Daarbij laat de school zich adviseren door het Samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord en eventueel door externe deskundigen. Bij het niet toelaten zal de school dit altijd schriftelijk en gemotiveerd aan de ouders melden.

Organisatie

In de weken na de aanmelding voor de brugklassen bezoekt de teamleider onderbouw met de remedial teacher de toeleverende basisscholen en worden alle aangemelde leerlingen besproken. Zo nodig worden extra testen afgenomen alvorens tot aanname wordt besloten.

Professioneel Moment 1: Bespreking onderwijsbehoeften

Betrokken: alle collega's die les geven aan de leerling, de mentor, de ouders en het IZT (Intern Zorgteam).

Verantwoordelijk: de mentor.

Onderwijsbehoeften

Een mentor voert gedurende een schooljaar regelmatig gesprekken met collega's. Uiteraard gebeurt dat op vele informele momenten: tijdens de koffiepauze, een praatje op de gang, op de fiets naar huis. Voor de begeleiding van een mentorgroep is het van groot belang dat je van vakdocenten informatie inwint. Een klas gedraagt zich immers niet bij elke les hetzelfde.

Het IZT heeft in dit primaire proces een ondersteunende en adviserende rol.

Professioneel Moment 2: Bespreking in het interne zorgteam

Betrokken: zorgcoördinator, leerlingbegeleider, remedial teacher, de mentor en zo nodig de decaan.

Verantwoordelijk: zorgcoördinator.

Toelichting

Aanmelding bij het interne zorgteam door middel van een zorgmelding en een melding in SOM. Deze wordt verzorgd door de mentor na overleg Professioneel Moment 1. Het doel van dit moment is de hulpvraag van de mentor en leerling te verhelderen, passend onderwijs mogelijk te houden en de ontwikkeling van de leerling te waarborgen door middel van handelingsgerichte adviezen voor onderwijs en begeleiding (bij persoonlijkheidsontwikkeling of leerstoornissen).

Indien na PM1 de problemen blijven bestaan, formuleert de mentor in overleg met de ouders en de leerling en zodoende de zorgcoördinator de hulpvraag voor het interne zorgteam; het Professionele Moment 2.

De zorgcoördinator bewaakt het proces en ondersteunt betrokkenen waar nodig. Verder blijft de leerling de verantwoordelijkheid van de mentor. De zorgcoördinator draagt er alleen zorg voor dat er heldere afspraken worden gemaakt over de leerling die de mentor kent en betreft de mentor bij het proces. Regie over de zorg en afspraken ten aanzien van de leerling houdt voor de zorgcoördinator weer op als de leerling niet meer in het zorgteam wordt besproken omdat doelen zijn behaald. Hier maakt men een onderscheid tussen onderwijsdoelen en hulpverlenende doelen.

Op welke manier ondersteunen we het team bij het onderwijs aan deze leerling? En welke begeleiding heeft de leerling nodig?

Organisatie:

Het interne zorgteam vergadert wekelijks.

Ambtelijke ondersteuning door het secretariaat van de school.

Professioneel Moment 3: Zorg Adviesteam en/of Kern ZAT/Kernzat met externen, ouders en de leerling

Betrokken: de zorgcoördinator en de ZAT/Kernzat-leden.

Verantwoordelijk: de zorgcoördinator

Toelichting

Aanmelding bij het ZAT/Kernzat gebeurt door middel van een aanmeldingsformulier, ingevuld door de zorgcoördinator. Deze houdt de regie over de te bespreken leerling en koppelt terug naar de mentor, het team, de ouders en registreert in SOM. Schriftelijke toestemming van de ouders is noodzakelijk.

Het doel van dit moment is de hulpvraag van het team en de leerling te verhelderen, passend onderwijs mogelijk te houden en de ontwikkeling van de leerling te waarborgen door middel van handelingsgerichte adviezen voor onderwijs en hulpverlening. Verder heeft het ZAT/Kernzat (onder andere) als doel geschikte hulpverlening voor de leerling te bieden of te zoeken en contact hierover met externen te onderhouden.

Verwijzingen naar externe onderwijsopvang, of ander passend onderwijs in het samenwerkingsverband verloopt via het ZAT/Kernzat.

Organisatie

Het Zorg Adviesteam vergadert regelmatig volgens een vast in de jaarplanning op te nemen schema.

Ambtelijke ondersteuning door het secretariaat van de school.

Hoofdstuk 3 Basisondersteuning

Preventieve en licht curatieve interventies:	basis	extra
1. School voorziet in op maat gemaakte onderwijsondersteuning voor de leerlingen.	Ja, we werken handelingsgericht	
2. De (groeps)handelingsplannen bevatten adviezen die meteen in de praktijk toegepast kunnen worden.	Ja, opgesteld door mentoren en vakdocenten in rapportbesprekingen	Waar nodig door IZT
3. De school maakt gebruik van specialisten als het gaat om ondersteuning die de basisondersteuning overstijgt.	Ja, adviserende rol	Waar nodig interveniërende rol IZT
4. De school maakt gebruik van de preventieve inzet van zorgpartners om beter te kunnen signaleren en om sneller lichte hulp in te zetten.	Ja, zoals YOUZ, Bureau HALT, CJG	LGF ondersteuning, bureau jeugdzorg, SMW, Steunpunt Onderwijs
5. De school is (fysiek) toegankelijk en heeft voldoende hulpmiddelen voor leerlingen met een lichamelijke handicap.	ja	Op maat gemaakt indien nodig
6. School heeft een protocol voor medische handelingen.	ja	Op maat gemaakt voor individuele leerlingen
7. De school beschikt over een aantal reeds ingestelde ondersteuningstrategieën - Faalangstreductietraining - Sova-training - Dyslexie ondersteuning (conform protocol) - Remedial teaching - Dyscalculie ondersteuning (conform protocol) - Pestprotocol - Advisering en ondersteuning door de PAC	- Sova-training - Dyslexie ondersteuning (conform protocol) - Dyscalculie ondersteuning (conform protocol) - Pestprotocol - Advisering en ondersteuning door de PAC - Remedial teaching	- Hoogbegaafdheid begeleiding - Interventiegroepen - Remedial teacher (specifieke leerproblematiek in relatie tot eventuele gedragsproblematiek) - Afnemen van vooronderzoeken dyslexie en contract met extern bureau voor de rest van het onderzoek
8. School kan vroegtijdig leer-, opgroei- en opvoedproblemen signaleren.	School signaleert vroegtijdig leerproblemen.	
9. In de school is een veilig schoolklimaat.	ja	
10. School heeft een aanpak gericht op sociale veiligheid en het voorkomen van gedragsproblemen.	ja	
Onderwijsondersteuning en begeleidingsstructuur		
1. De school besteedt structureel aandacht aan de competentieontwikkeling (kennis, vaardigheden, attitude) van docenten en begeleiders in relatie tot de begeleiding van de leerlingen (individueel en op groepsniveau).	Ja, zie scholingsplan	

2. De school beschikt over goed getrainde mentoren die ten aanzien van de ontwikkeling van de leerlingen kunnen signaleren en interveniëren (binnen de kaderstelling van hun taakopdracht).	Jaarlijkse scholing en nascholing naar behoefte	IZT werkt aan professionalisering van zichzelf docenten en mentoren en schoolleiding
3. De school brengt de verantwoordelijkheid voor de continuïteit van de ondersteuning voor de leerlingen onder bij één of meer functionarissen. Deze zijn rechtstreeks aanspreekbaar.	teamleiders	Zorgcoördinator
4. Het is voor de mentor duidelijk wanneer de basisondersteuning niet meer toereikend is.	ja	
5. De mentor wordt hierin desgevraagd ondersteund door schoolfunctionarissen: decaan, counselor, afdelingsleider, zorgcoördinator.	ja	Indien basisondersteuning oversteegen wordt, interventies door IZT
6. Er is sturing op opleidingskeuze/instrumentarium schoolloopbaanbegeleiding.	Decanaat • Leerjaar 3 decaanlessen gericht op profielkeuze • Leerjaar 4 en hoger LOB (open dagen, studiebeurs, proefstuderen etc.) Aan de verkenningen en opdrachten van leerlingen worden punten toegekend. Leerlingen moeten een minimum aan punten behalen.	Afnemen van beroepskeuzetesten door ingehuurd bureau
7. De functies en taakprofielen binnen de school die een beeld geven van de ondersteuningstructuur zijn:	Ja	
de taakomschrijving aan te geven.	FUWA zorgspecialist. Binnen het kader van deze FUWA is gedetailleerd	
8. De gemiddelde groepsgrootte (per schoolsoort) in de school is:	26	
9. De school heeft aan gecertificeerde expertise het volgende in huis:	Gediplomeerde docenten ECDL BOS opleiding	Orthopedagoog Remedial teacher Leerlingbegeleider Decanen Zorgcoördinator Specialist hoogbegaafdheid

(kern)ZAT		
10. De school bespreekt regelmatig zorgvragen in multidisciplinair verband, zoals een (kern)Zorg- en adviesteam (ZAT).	Ja • Op casusniveau bevorderen van integrale aanpak onderwijs- en zorg en voorkomen schooluitval: brede analyse m.b.v. relevante info ketenpartners van leerling, school, gezins- en omgevingsfactoren, plan voor integrale aanpak en versterking proces in de klas/verwijzing naar geschikte context. • Opvolgen, afstemmen, terugkoppelen en vastleggen van afspraken en adviezen. • Signaleren van trends, genereren van beleidsinfo t.b.v. beleidsvoorbereiding binnen school rondom leerlingenzorg. • Verbinding met veiligheid- en verzuimbeleid binnen gemeentelijke/instellingskader m.b.t. preventieve inzet en leerlingbegeleiding. T.a.v. ZAT onderdeel: casusbespreking • Verhelderen doel en vraagstelling (Wat is doel van de bespreking? Wat is de hulpvraag van de leerling? Wat is de ondersteuningsbehoefte van team/mentor/vakdocent) • Verkennen problematiek en kansrijke oplossingsrichtingen. (Wat is er aan de hand? Wanneer, hoe? Welke factoren dragen positief en negatief bij? Wat is nodig? Analyse: wat is meer nodig boven schoolse aanpak? Wat werkt goed? Waarbij aansluiten?) (Waar wordt naartoe gewerkt? Wat is nodig? Wie doet wat?) • Besluitvorming over interventies, vaststellen van doelen (smart). • Afspraken over: casusregie. terugkoppeling mentoren/docenten. terugkoppeling naar leerling en ouders. termijn waarop effect van interventie geëvalueerd wordt. • Samenvatting afspraken door voorzitter (ook t.b.v. eenduidige vastlegging).	
11. De school beschikt over een standaardprocedure waarmee leerlingen aangemeld worden bij het (kern)ZAT.	ja	

12. Het ZAT is in staat (voldoende toegerust) om de vier volgende functies te vervullen: interventie, handelingsadvisering en consultatie, doorverwijzing of indicatiestelling, eindevaluatie en nazorg.	<i>Ja, via zorgcoördinator</i> • Integrale analyse van signalen/ problematiek t.a.v. leerling, docent, school, gezins- en omgevingsfactoren t.b.v. op de juiste plek aanpak vormgeven en versterken proces in de klas. • Bilateraal inschakelen ZAT- partners (bv. LPA, schoolarts). • Bij complexe problematiek meerdere leefgebieden: inschakelen ZAT. • Handelingsadviezen • Terugkoppelen door vaste contactpersoon naar alle betrokkenen. • Afstemmen zorgbeleid, verzuimbeleid en veiligheidsbeleid en de implementatie van daarbij horende protocollen. • Volgen van teruggeplaatste leerlingen uit bovenschoolse voorzieningen en door ZAT afgesloten zaken. • Vastleggen van relevante gegevens doorgaande zorglijn SOM LVS . • Evaluatie en reflectie op handelswijze.	<i>Via Intern Zorg Team</i> • Enkelvoudige problematiek eerst schoolintern oppakken middels aangepast pedagogisch-didactisch handelen en ondersteuning door intern zorgaanbod. • Handelingsplannen/ adviezen voor specifieke hulpvragen.
13. Het is duidelijk voor iedereen wat een ZAT is, voor wie, wat een ZAT moet doen, en welke plaats het ZAT inneemt in de organisatie van de totale zorg.	ja	
14. Het ZAT oriënteert zich periodiek op de landelijke ontwikkelingen (kwaliteitscriteria) (zoals het project Zorg in en om de School).	ja	
Externe partners		
15. De school heeft goede contacten en afspraken met de leerplichtambtenaar.	ja	
16. De school heeft goede contacten en afspraken met de jeugdarts (kunnen voldoende afspraken worden gemaakt).	ja	
17. De school heeft een goede werrelatie met het schoolmaatschappelijk werk.	Ja, indien goede SMW-er in huis	
18. De school heeft een goede werrelatie met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).	Ja, indien minder verloop van functionarissen	
19. De school heeft een goede werrelatie met het Samenwerkingsverband. School neemt deel aan (keuze):	Ja alles	
• de PCL (Permanente Commissie Leerlingenzorg) • het directeurenoverleg • het DAT (Decanen Advies Team)		

20. Er is voldoende contact met de politie.	Ja, goede contacten met wijkagent	
21. School kan ook gebruik maken van de volgende professionals van buiten de school:	STEK jeugdhulp, Riagg, Flexus, AOB Kompaz, al naar gelang we nodig hebben	
Planmatig werken		
1. De school legt begeleidingsgegevens vast in het leerlingvolgsysteem, te beginnen met de gegevens uit het onderwijskundig eindrapport van het basisonderwijs.	Ja we maken gebruik van LVS SOM en stimuleren iedereen om alles erin te zetten.	
2. De school participeert in de digitale en warme overdracht in de regio van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs.	ja	Ja, teamleider en RT gaan alle basisscholen langs en OKR wordt ingelezen in SOM (onderwijs transparant) Ook vragen we CITO LVS van alle scholen.
3. De school participeert in overgangsprocedures (indien van toepassing) naar MBO (Decanen Advies Team, Intergrip).	Ja, decanenwerk	
4. De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.	SOM rapportbesprekingen	Dyslexiescreening Saqi Got- It taal en rekenen referentieniveaus NIO CBO: FES en IST
5. Leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen.	Ja	
6. Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg.	ja	Ondersteuning door IZT
7. De school voert de ondersteuning planmatig uit.	ja	
8. De school evalueert de effecten van de ondersteuning.	We proberen het goed te doen	
9. De school zoekt structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau haar eigen kerntaak overstijgen.	Ja (bijvoorbeeld met CJG). Maar relatief weinig vanwege eigen expertise in huis.	We hebben eigen zorgspecialisten in dienst
10. De school voldoet aan de standaarden van de onderwijsinspectie op het gebied van planmatig werken.	ja	

11. De school voldoet aan de standaarden voor handelingsgericht werken • Docenten verkennen en benoemen de onderwijsbehoeften van leerlingen o.a. door observatie, gesprekken en het analyseren van toetsen. • Docenten bekijken en bespreken de wisselwerking tussen de leerling, de docenten, de groep en de leerstof om de onderwijsbehoeften te begrijpen en daarop af te stemmen. • Docenten reflecteren op hun eigen rol en het effect van hun gedrag op het gedrag van leerlingen, ouders, collega's. • Docenten zijn zich bewust van de grote invloed die zij op de ontwikkeling van hun leerlingen hebben. • Alle teamleden zoeken, benoemen en benutten de sterke kanten en interesses van de leerlingen, de docenten, de ouders en het docententeam. • Docenten werken samen met hun leerlingen. Ze betrekken hen bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten de ideeën en oplossingen van leerlingen. • Docenten werken samen met ouders. Ze betrekken hen als ervaringsdeskundige en partner bij de analyse van de situatie en het bedenken en uitvoeren van de aanpak. • Docenten benoemen uitdagende maar reële doelen voor de lange (einde schooljaar) en voor de korte (tussendoelen) termijn. Deze doelen worden gecommuniceerd en geëvalueerd met leerlingen, ouders en collega's	• Ja ten dele, meeste punten zijn van toepassing op PO, deze rollen worden door mentoren op zich genomen.	
--	---	--

• Docenten werken met een groepsplan waarin ze de doelen en de aanpak voor de groep, subgroepen en mogelijk een individuele leerling beschrijven. • Docenten bespreken minstens drie keer per jaar hun vragen betreffende het opstellen, uitvoeren en realiseren van hun groepsplannen met de zorgcoördinator. • De onderwijs- en begeleidingsstructuur is voor eenieder duidelijk. Er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, waar, hoe en wanneer. • Alle teamleden zijn open naar collega's, leerlingen en ouders over het werk dat gedaan wordt of is. Motieven en opvattingen worden daarbij inzichtelijk gemaakt.		
Kwaliteit		
1. De opbrengsten van de school zijn tenminste voldoende en het onderwijsleerproces of de ondersteuning en begeleiding voldoet aan de gestelde norm (criterium van de onderwijsinspectie).	ja	
2. De school heeft een kritische houding aangaande het voorkomen van afstroom.	Ja Veel maatregelen ingezet ter voorkoming, zoals Vroegtijdige interventie d. m. v. kern ZAT. Proactief handelen. Heel vroeg ouders erbij betrekken.	Programma's onderpresteren Huiswerkbegeleiding Huiswerkvierkantklas Interventiegroepen dyslexie Dyslexieklas Frans